

OBSAH

O autorovi	IX
Seznam použitých zkratk	X
Předmluva nakladatele	XIII
Předmluva	XIV

Část I Obecná postmortální ochrana

1 Úvod do problematiky postmortální ochrany	3
1.1 Definice postmortální ochrany	3
1.2 Význam postmortální ochrany	5
1.3 Zařazení a povaha postmortální ochrany v kontextu práva	6
1.4 Ústavněprávní základ postmortální ochrany	7
1.5 Prameny postmortální ochrany	13
1.5.1 Geneze postmortální ochrany v občanském zákoníku	14
1.5.2 Postmortální ochrana na Slovensku	15
1.5.3 Uznání a geneze postmortální ochrany v Německu	15
1.5.4 Uznání a geneze postmortální ochrany v Rakousku	16
1.5.5 Uznání a geneze postmortální ochrany ve Švýcarsku	16
1.5.6 Uznání a geneze postmortální ochrany v Polsku	17
2 Doktrinální základ postmortální ochrany	19
2.1 Obecná právní osobnost	19
2.2 Částečná právní osobnost	20
2.3 Teorie subjektivního práva bez subjektu	21
2.4 Obecná právní povinnost	22
2.5 Ochrana prostřednictvím příbuzných	22
2.6 Doktrinální povaha nároků aktivně legitimovaných osob	23
2.7 Dílčí závěr	23
3 Trvání postmortální ochrany	25
3.1 Vznik nároků z postmortální ochrany	25
3.2 Zánik postmortální ochrany	26
3.2.1 Faktické časové omezení postmortální ochrany	27
3.2.2 Jméno a význam zemřelého	30
3.2.3 Potřeba odpovídající právní ochrany	31

3.3	Dílčí závěr	31
4	Předmět postmortální ochrany	33
4.1	Odlišení od obecné ochrany osobnosti	33
4.2	Jednotlivé hodnoty chráněné postmortální ochranou	34
4.2.1	Vlastní ochrana piety zemřelého	34
4.2.2	Ochrana podoby	37
4.2.3	Ochrana jména a pseudonymu	38
4.2.4	Ochrana projevů osobní povahy	40
4.2.5	Posmrtná ochrana lékařského tajemství	41
4.2.6	Ochrana pietního místa	43
4.3	Postmortální ochrana komerčních zájmů	43
4.4	Důvody vylučující neoprávněnost zásahu do piety zemřelého	45
4.4.1	Svolení dotčeného člověka nebo osob jemu blízkých	46
4.4.2	Zákonné licence podle občanského zákoníku	47
4.4.3	Dovolení stanovené zvláštními zákony	49
4.4.4	Plnění právní povinnosti	50
4.4.5	Výkon jiného ústavně zaručeného práva či svobody	50
4.5	Dílčí závěr	57
5	Právní povaha lidského těla a jeho částí	59
5.1	Právní povaha mrtvoly člověka	60
5.1.1	Mrtvola se nikdy nestane věcí v právním smyslu	60
5.1.2	Mrtvola se stává věcí v okamžiku smrti člověka	61
5.1.3	Mrtvola se stává věcí v právním smyslu, jakmile v ní nelze spatřovat tělo určité osoby	63
5.1.4	Dílčí závěr	75
5.2	Právní povaha částí lidského těla	76
5.2.1	Přirozené neoddělené části lidského těla	77
5.2.2	Umělé neoddělené části lidského těla	77
5.2.3	Přirozené oddělené části lidského těla	78
5.2.4	Umělé oddělené části lidského těla	82
5.2.5	Lidské buňky určené pro výrobu léčiv	84
5.2.6	Dílčí závěr	86
6	Aktivní a pasivní legitimace	89
6.1	Aktivní legitimace	89
6.1.1	Aktivní legitimace podle zák. č. 40/1964 Sb.	89
6.1.2	Rozšíření aktivní legitimace na osoby blízké	89
6.1.3	Osoba povoláná k ochraně piety zemřelého	92
6.1.4	Aktivní legitimace právnické osoby	93
6.1.5	Problematika kolize aktivně legitimovaných osob	94
6.2	Pasivní legitimace	95

6.3	Nevymahatelnost postmortálních nároků pro neexistenci aktivní legitimace	96
6.4	Dílčí závěr	96
7	Nároky z postmortální ochrany	99
7.1	Pojmové znaky deliktu neoprávněného zásahu do piety zemřelého	99
7.2	Zvláštní soukromoprávní nároky	101
7.3	Obecné soukromoprávní nároky.	101
7.3.1	Analýza jednotlivých argumentů	102
7.3.2	Nároky z postmortální ochrany komerčních zájmů	107
7.4	Procesněprávní aspekty postmortální ochrany	108
7.5	Dílčí závěr	109
Část II Další instituty sloužící na ochranu piety zemřelého		
1	Postmortální ochrana podle jiných zákonů	113
1.1	Postmortální ochrana v autorském zákoně	113
1.2	Postmortální ochrana v dalších zákonech.	114
1.2.1	Postmortální ochrana v tiskovém zákoně.	115
1.2.2	Postmortální ochrana v rámci rozhlasového a televizního vysílání	115
1.2.3	Postmortální ochrana týkající se evidence osob v úředních dokumentech	116
1.2.4	Postmortální ochrana v zákoně o ochranných známkách	116
1.2.5	Postmortální ochrana osobních údajů.	117
1.3	Dílčí závěr	117
2	Exkurz do trestněprávní úpravy	119
2.1	Trestný čin pomluvy podle § 184 tr. zákoníku	120
2.1.1	Hmotný předmět útoku	120
2.1.2	Exkurz do historicko-právní geneze trestného činu pomluvy vůči zemřelému.	120
2.1.3	Rozdíl oproti postmortální ochraně	122
2.1.4	Zahraniční komparace	124
2.2	Trestný čin výtržnictví podle § 358 tr. zákoníku	125
2.2.1	Rozbor skutkové podstaty trestného činu výtržnictví ve vztahu k pietě zemřelého.	125
2.2.2	Zahraniční komparace	126
2.3	Trestný čin hanobení lidských ostatků podle § 359 tr. zákoníku	128
2.3.1	Rozbor skutkové podstaty trestného činu hanobení lidských ostatků	129
2.3.2	Zahraniční komparace	133

2.3.3	Trestněprávní řešení zásahů do lidských pozůstatků	133
2.4	Další trestné činy související s pietou zemřelého	135
2.5	Dílčí závěr	136
3	Právo na vydání ostatků	137
3.1	Právní povaha lidských ostatků	137
3.2	Povaha práva na vydání ostatků	139
3.3	Aktivně a pasivně legitimované osoby	140
3.4	Pojem „uložení lidských ostatků na veřejném pohřebišti“	144
3.5	Dílčí závěr	146
4	Právo volby pohřbu	147
4.1	Povaha práva volby pohřbu	148
4.2	Rozsah práva volby pohřbu	149
4.2.1	Určení způsobu pohřbení	150
4.2.2	Aspekty práva volby pohřbu týkající se smutečního ceremoniálu	151
4.2.3	Aspekty práva volby pohřbu po pohřbení zesnulého	151
4.2.4	Odvolání projevené vůle ohledně volby pohřbu	152
4.2.5	Kazuistiky	152
4.2.6	Dílčí závěr k rozsahu práva volby pohřbu	153
4.3	Osoby rozhodující o volbě pohřbu	154
4.3.1	Pravidla podle občanského zákoníku	154
4.3.2	Pravidla podle zákona o pohřebnictví	156
4.3.3	Dílčí závěr k osobám rozhodujícím o podobě pohřbu	157
4.4	Následky porušení práva volby pohřbu	158
4.5	Dílčí závěr	159
	Závěr	161
	Summary	165
	Seznam použité literatury a zdrojů	166